

HØRINGSSVAR

Veivalg for fremtidig kirkeordning

Høring februar – mai 2015

Det vises til Kirkerådets høringsnotat *Veivalg for fremtidig kirkeordning*. I høringsnotatet presenteres en rekke temaer og veivalg for den fremtidige kirkeordningen med i alt 27 spørsmål.

Se bakgrunnsmateriale på denne nettsiden: www.kirken.no/kirkeordning

Høringsinstansen gjøres oppmerksom på at spørsmålene står i et visst forhold til hverandre, noe som er påpekt i teksten.

Det er også anledning til å gi svar kun på et utvalg av spørsmålene.

Hørings svar bes sendt elektronisk til post.kirkeradet@kirken.no.

(Skriv gjerne inn svarene i denne Word-fila og send den som vedlegg til epost).

Opplysninger om høringsinstansen:

Navn på menighet/kirkelig fellesråd/organisasjon: Øksnes menighetsråd (Øksnes Sokn)

Adresse: Postboks 384 8439 Myre

Kontaktperson: Tore Christiansen, kirkeverge

Høringsspørsmålene

- 1 Bør det gjøres endringer i fordelingen av oppgaver og myndighet mellom lokalt, regionalt og nasjonalt nivå? I så fall hvilke og hvorfor?**

Svar:

Ja.

Det er i menigheten, i soknet, kirken har sitt liv, det er der ordet forkynnes og sakramentene forvaltes. Det er der barn døpes, ungdom konfirmeres, det er der barn får tilbud om trosopplæring, der folk gifter seg og til sist begraves. Den framtidige organisering av kirken bør ha som utgangspunkt å styrke soknet, og det bør legges føringer for de valg som gjøres. Dernest er det ønskelig at alle ansatte er underlagt samme ledelse, og ledes på samme nivå. Det er enklest om alle

ansatte har samme arbeidsgiver. Ideelt sett skulle de som har sitt virke i et sokn, vært ansatt i soknet, men siden alt for mange sokn vil være for små til å skjøtte en slik oppgave, bør arbeidsgiveransvaret ligge i fellesrådet. Soknet må likevel sikres innflytelse over hvem som skal tilsettes i stillinger i soknet og hva som skal prioriteres.

2 Deler høringsinstansen Kirkerådets vurdering om at dagens finansieringsordning er den beste til å sikre en bred folkekirke?

Svar:

Ja.

3 Dersom dagens finansieringsordning for Den norske kirke faller bort, hvilken ordning vil høringsinstansen gå inn for? Begrunn synspunktet.

Svar:

Dersom kommunenes ansvar faller bort, er det mest nærliggende en statlig tilskudd. Dersom finansieringsordningen ikke skal være offentlige tilskudd, vil det beste alternativet vil være en obligatorisk livssynsskatt som tilfaller det trossamfunn skatteyter er medlem av, alternativt et veldedig formål. En frivillig kirkeskatt kan få uheldige konsekvenser for kirken, men langt viktigere er uheldige konsekvenser som at personer med lav inntekt kanskje ikke vil ta seg råd til å være medlem.

4 Hvordan kan kirkestrukturen forenkles for at knappe ressurser kan bli rasjonelt utnyttet?

Svar:

Det er grunn til å spørre om vi trenger 5 nivåer – sokn, fellesråd, prosti, bispedømme og kirkemøtet. Soknet bør ha fokus, og få ansvar for flere oppgaver. Etter en kommunereform, dersom den ender med at antall kommuner er mer enn halvert, bør det vurderes om de to nivåene fellesråd og prosti kan rasjonaliseres til ett. Med større enheter på fellesrådsnivå, blir det desto viktigere å gi soknet større ansvar og fokus. Dersom alle, også prester, ansettes i fellesrådet, er det også grunn til å vurdere bispedømmets organisering og arbeidsoppgaver. Det bør være et mål at det kun er et nivå mellom soknet og bispedømmet.

5 Har høringsinstansen synspunkter på kriteriene for soknestørrelse og sokneinndeling i en fremtidig kirkeordning?

Svar:

En naturlig inndeling av sokn er å ta utgangspunkt i menighetens nedslagsfelt. En menighet kan ha flere kirker, bl.a. fordi bosettingsmønster kan ha endret seg eller fordi gamle historiske kirker er erstattet eller supplert med nye mer moderne og hensiktsmessige kirker. Geografi kan også bli misvisende. Noen steder kan det være to ulike menigheter selv om kirkene ligger relativt nært hverandre, andre steder kan kirker som ligger langt fra hverandre likevel sies å tilhøre samme menighet. Soknet bør derfor ta utgangspunkt det gudstjenestefeirende fellesskapet. Dersom dette i stor grad sammenfaller i to eller flere kirker, bør de anses som samme menighet og være samme sokn. En kan også skjele til hvorvidt det er organisert eget barne- og ungdomsarbeid, hvorvidt det er egne arrangement knyttet til ulike fasetiltak i trosoppøringen, om det på en vanlig søndag arrangeres gudstjenester samtidig i to kirker eller gudstjenestefeiringen veksler mellom kirkene. Der det arrangeres en gudstjeneste selv om det er flere kirkebygg, og det er begrunnet med at de

potensielle deltakerne er de samme (og ikke begrunner med manglende ressurser i form av prest/organist/kirketjener), bør kirkene tilhøre samme sokn.

Det er i tillegg ønskelig med sokn som er store nok til at det gir en funksjonell stab, men det alene bør ikke være grunn nok til at det som er to ulike menigheter skal slås sammen til et sokn. Da kan det, der det ligger til rette for det, være et bedre alternativ at staben organiseres på fellesrådsnivå, som betjener flere sokn.

6 Bør ordningen med to organer for soknet (menighetsråd og fellesråd) videreføres?

Svar:

Ja. Men en bør vurdere å flytte oppgaver og ansvar fra fellesrådsnivå til soknet. Sokn som har en hensiktsmessig størrelse bør kunne overta en del av oppgavene som ligger til fellesrådet. Det er viktig at det fellesskapet som menigheten utgjør, og som styres av menighetsrådet, har både reell og formell myndighet til å disponere ressursene slik de ønsker. En del av ett-sokns kommunene kan framstå som eksempel på dette, og en eventuell endring i kommunestruktur bør ikke nødvendigvis føre til at arbeidsgiveransvar og formell styring av ansatte skal flyttes lenger bort fra menigheten. Men en potensielt endret kommunestruktur kan føre til at prostinivået og fellesrådsnivået bør erstattes med ett nytt nivå.

7 Hvis ordningen videreføres: På hvilket nivå bør fellesorgan for flere sokn ligge (kommunenivå eller annet nivå, f.eks. prostinivå eller bispedømmenivå)?

Svar:

Dersom kommunereformen gir betydelig færre kommuner, bør prostinivå og fellesrådsnivå bli et og samme nivå – fortrinnsvis ved at prostiene slik de finnes i dag opphører, og en legger til grunn den nye kommunestrukturen som nivå mellom sokn/menighet og bispedømme. Bispedømmet bør være helt uaktuelt som fellesorgan for soknene.

8 Hvis ordningen videreføres: Bør det gjøres endringer i oppgavefordelingen mellom menighetsråd og fellesråd?

Svar:

Flere oppgaver bør flyttes til menighetsråd. Menighetsrådet bør få større ansvar for egne budsjetter og egen økonomi, og tillegges stor vekt ved tilsetninger i stillinger som har sitt virke avgrenset til soknet/menigheten. Det må sikres at menighetsrådet har en ressurs som kan legge fram saker og følge opp vedtak og påse at ulike planer blir fulgt opp, normalt lagt til en egen daglig leder i soknet.

9 Bør all virksomhet i soknet underlegges styrings- og ledelsesansvaret til soknets organer?

Svar:

Ja, så langt mulig. Noen oppgaver vil det likevel være naturlig at fellesrådet utøver på soknets vegne, bl.a. arbeidsgiveransvaret.

10 Hvordan bør daglig ledelse for virksomheten i soknet organiseres?

Svar:

Sokn av tilstrekkelig størrelse (4-5 årsverk eller mer inkl. soknepresten og inkl. daglig leder) bør ha en egen daglig leder. I sokn med få tilsatte kan denne funksjonen kombineres med andre oppgaver.

Dersom soknet får stor grad av autonomi med tanke på økonomi og personellforvaltning vil daglig leders oppgaver i stor grad sammenfalle med oppgaver for kirkeverge i ettsokns-kommuner, dog kanskje med unntak av gravferdsforvaltningen. I de aller minste soknene kan det være naturlig at daglig leder funksjonen deles mellom kirkeverge på fellesrådsnivå og sokneprest, avhengig av hvordan stab og menighet er geografisk lokalisert i forhold til fellesrådets administrasjon.

11 Hvilken rolle bør biskopen ha i en fremtidig kirkeordning?

Svar:

Biskopen kan beholde de funksjoner som tilligger biskopen pr i dag. Prestene bør tilsettes i fellesrådet og av fellesrådet, men det endrer ikke biskopens rolle, da det heller ikke i dag er biskopen som tilsetter, men bispedømmerådet.

Forutsatt at tilsettingsmyndighet legges til fellesrådet for alle ansatte, må biskopen sikres innflytelse ved tilsetting av prester og andre i vigslede stillinger. Dette kan skje ved at biskopen, eller den biskopen delegerer til, deltar i innstillingsutvalg for vigslede stillinger, og ved at biskopen gis en begrenset vetorett. Vetoretten kan eksempelvis være knyttet til hvorvidt biskopen mener en søker ikke er kvalifisert ut fra søkers forkynnelse av ordet og forvaltning av sakramentene, eller der det er tvil om noen har den nødvendige formelle kompetanse til stillingen.

12 Hvilke virkemidler bør biskopen ha for å kunne ivareta tilsynet på en god måte?

Svar:

Når arbeidsgiveransvaret for prestene flyttes til fellesrådet, bør biskopens tilsynsfunksjon styrkes. Uten den nære koblingen mellom biskopen og bispedømmerådet som har gjort tilsettingsvedtak kan biskopen ha større frihet i sin tilsynsfunksjon. Biskopen kan i større grad også være en veileder og samtalepartner når biskopen ikke samtidig representerer arbeidsgiver.

En mulighet for å sikre innhold i biskopens tilsynsrolle er å gi biskopen/bispedømmerådet ansvar for prestenes kompetanseheving, etter- og videreutdanning. Ved at bispedømmet forvalter midler til prestenes kurs, midler til studiepermisjoner, kan prestenes tilknytning til bispedømmet og biskop videreføres. Samtidig kan en slik ordning kanskje imøtekomme prestenes frykt for at deres kompetanseutvikling kan bli rammet ved en overføring av arbeidsgiveransvar til fellesrådene.

13 Hvordan bør utpeking av biskoper skje i en fremtidig kirkeordning?

Svar:

Intet svar.

14 Bør bispedømmerådet opprettholdes som rådsorgan på bispedømmenivå, og hva skal i så fall være bispedømmerådets rolle i kirkestrukturen?

Svar:

Intet svar.

15 Hvilke oppgaver bør i så fall legges til bispedømmerådet?

Svar:

Intet svar.

16 Bør alle ansatte ha den samme arbeidsgiver og hvilket organ bør dette i så fall være?

Svar:

Ja. Og organet bør være fellesrådet.

Ideelt sett burde soknet være arbeidsgiver der soknet er stort nok og de ansatte har sitt virke klart avgrenset til soknet, og fellesrådet kunne vært arbeidsgiver for de som har en tjeneste på tvers av soknegrenser innenfor fellesrådets område. Sokn som kunne hatt arbeidsgiveransvar er for eksempel de sokn som i dag utgjør ett-soknskommuner, men som etter en kommunereform kanskje er del av et større fellesråd. Mange sokn vil imidlertid trolig være for små og ikke ha ressurser til å påta seg arbeidsgiverrollen, og alle ansatte bør derfor være ansatt i fellesrådet.

Når arbeidsgiveransvaret legges til fellesrådet må en samtidig sikre at soknet får stor innflytelse over hvem som skal ha sitt virke i soknet. Ved ansettelser i stillinger som har sitt virke avgrenset til et sokn, bør et innstillingsutvalg legge forslag til vedtak fram for menighetsrådet, og menighetsrådets vedtak bør ligge til grunn for fellesrådets behandling. I innstillingsutvalget bør som et minimum menighetsråd og fellesråd være representert, og menighetsrådets representant kan gjerne være leder. Når det gjelder viglslede stillinger bør også biskop være representert i innstillingsutvalget, jfr svar på spørsmål 11.

17 I hvilken grad bør arbeidsgiverfunksjoner fordeles på de ulike organer? (Biskopen regnes i denne sammenheng som et organ).

Svar:

Alle ansatte, med unntak av de som har sitt daglige virke ved bispedømmekontoret, bør ansettes på fellesrådsnivå. Alternativet må være ansettelse i soknet. Ansettelse i bispedømmet for ansatte som skal virke på menighetsnivå og fellesrådsnivå vil undergrave den lokale ledelse og skape en sentralstyrt og byråkratisk kirkeorganisasjon.

Arbeidsgiverfunksjoner – i form av ulike oppgaver knyttet til arbeidsgiverrollen, kan med fordel fordeles – mellom fellesråd og sokn. Sokn av hensiktsmessig størrelse bør selv ivareta de fleste oppgaver knyttet til arbeidsgiverrollen, selv om de ansatte formelt er tilsatt i fellesrådet, se svar på spørsmål 18.

18 I hvilken grad bør det åpnes opp for lokale og regionale variasjoner i organiseringen av arbeidsgiveransvaret?

Svar:

Hovedregelen bør være at en tar hensyn til lokale variasjoner. Innenfor en modell der alle er tilsatt i fellesrådet, bør sokn av hensiktsmessig størrelse i stor grad styre egen økonomi og selv utøve viktige deler av arbeidsgiverrollen for alle som har sin tjeneste i soknet. Der soknet er for lite, må disse oppgavene ligge til fellesrådet. Det betyr at en i noen sokn vil utarbeide arbeidsplaner og ferieplaner på sokne-nivå, før disse om nødvendig koordineres på fellesrådsnivå, mens det andre steder er naturlig at arbeidsplaner og ferieplaner utarbeides på fellesrådsnivå. Andre oppgaver som kan løses av soknet der dette er av hensiktsmessig størrelse og har egen daglig leder kan være medarbeidersamtaler og oppfølging av sykefravær, mens spørsmål om lokale lønnsforhandlinger, etter- og videreutdanning, etc. kanskje løses best på fellesrådsnivå.

19 Hvordan bør man på best mulig måte ivareta særpreget til prestatetjenesten og andre viglslede tjenester?

Svar:

På samme måte som en i helsevesenet plasserer det medisinskfaglige ansvaret hos de med medisinskfaglig kompetanse, må en plassere ansvaret for forkynnelsen og forvaltningen av sakramentene hos de med relevant kompetanse og som er tilsatt for å ivareta dette. Selv om prestene i dag er ansatt i staten, er de like fullt underlagt prioriteringer gjort av menighetsrådet. Den som har funksjonen som daglig leder vil ha ansvar for at vigslede ansatte utfører sin tjeneste i tråd med menighetsrådets vedtak. Det kan handle om oppfølging av plan for trosopplæring, godkjent gudstjenesteplan, plan for diakoni eller plan for kirkemusikk. Samtidig må prost og biskop ha et ansvar for tilsyn med prestatetjenesten – forkynnelsen og forvaltningen av sakramentene. I en framtidig kirkeordning er det avgjørende viktig at alle vigslede stillingers frihet og autonomi tydeliggjøres – og avgrenses. Med avgrenses menes ikke begrenses i forhold til i dag, men at det må settes grenser for autonomien, og også tydeliggjøres hvilken styringsrett som ligger til arbeidsgiver, representert ved menighetsråd, fellesråd, kirkeverge og daglig leder i soknet.

20 Har høringsinstansen synspunkter på Kirkemøtets rolle i kirken?

Svar:

Intet svar.

21 Har høringsinstansen synspunkter på hvordan Kirkemøtet skal settes sammen?

Svar:

Intet svar.

22 Har høringsinstansen synspunkter på Bispemøtets oppgaver og rolle i kirkeordningen, herunder forholdet til Kirkemøtet og Kirkerådet?

Svar:

Intet svar.

23 Har høringsinstansen synspunkter på spørsmålet om ledelse av biskopene?

Svar:

Intet svar.

24 Har høringsinstansen synspunkter på Kirkerådets funksjon og sammensetning?

Svar:

Intet svar.

25 Bør ordningen med en egen lærenemnd videreføres, og hvilken funksjon skal en slik nemnd i så fall ha?

Svar:

Intet svar.

26 Har høringsinstansen synspunkt på hvordan ansvaret for samisk kirkeliv skal ivaretas i en fremtidig kirkeordning?

Svar:

Intet svar.

27 Har høringsinstansen synspunkt på hvordan ungdomsdemokratiet og Ungdommens kirkemøte skal ivaretas i en fremtidig kirkeordning?

Svar:

Intet svar.